

SODBA SODIŠČA (četrti senat)
z dne 26. januarja 2006*

V zadevi C-2/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Arbeidshof te Brussel (Belgija) z odločbo z dne 23. decembra 2004, ki je na Sodišče prispela 5. januarja 2005, v postopku

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

proti

Herbosch Kiere NV,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi N. Colneric (poročevalka), v funkciji predsednice četrtega senata, J. N. Cunha Rodrigues in K. Lenaerts, sodnika,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Rijksdienst voor Sociale Zekerheid P. Derveaux, odvetnik,

— za Herbosch Kiere NV B. Mergits, odvetnik,

— za Irsko D. O'Hagan, zastopnik,

— za slovensko vlado M. Remic, zastopnica,

— za švedsko vlado K. Norman, zastopnik,

— za vlado Združenega kraljestva M. Bethell, zastopnik, skupaj s T. Wardom,
barrister,

— za Komisijo Evropskih skupnosti P. van Nuffel in D. Martin, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, ter člena 11(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe št. 1408/71, ki sta bili spremenjeni in posodobljeni z Uredbo Sveta (EGS) št. 2001/83 z dne 2. junija 1983 (UL L 230, str. 6) in spremenjeni z Uredbo Sveta (EGS) št. 2195/91 z dne 25. junija 1991 (UL L 206, str. 2, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71 in Uredba št. 574/72).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (nacionalni urad za socialno varnost, v nadaljevanju: Rijksdienst) in belgijsko družbo Herbosch Kiere NV (v nadaljevanju: Herbosch Kiere) zaradi povračila prispevkov za socialno varstvo, ki jih je ta plačala za napotene irske delavce.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

Uredba št. 1408/71

3 Naslov II Uredbe št. 1408/71, ki vsebuje člene od 13 do 17a, vsebuje pravila za določitev zakonodaje, ki se uporablja na področju socialne varnosti.

4 Člen 13(2) te uredbe določa:

„V skladu s členi od 14 do 17:

a) za delavca, zaposlenega na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

[...]“

5 Člen 14 iste uredbe določa:

„Člen 13(2)(a) se uporablja v skladu z naslednjimi izjemami in posebnostmi:

- a) za delavca, zaposlenega na ozemlju države članice v podjetju, kateremu običajno pripada, in ki ga to podjetje napoti na ozemlje druge države članice, da tam opravlja delo za to podjetje, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje tega dela ne presega 12 mesecev in če oseba ni poslana, da nadomesti drugo osebo, ki ji je potekla napotitev;

[...]“

Odločba št. 128 upravne komisije za socialno varnost delavcev migrantov

- 6 Na podlagi člena 81(a) Uredbe št. 1408/71 je upravna komisija za socialno varnost delavcev migrantov (v nadaljevanju: upravna komisija), ustanovljena v skladu z določbami pod naslovom IV te uredbe, ki ima predvsem dolžnost obravnavanja vseh vprašanj v zvezi z uporabo in razlago, ki izhajajo iz določb te uredbe, v ta namen sprejela Odločbo št. 128 z dne 17. oktobra 1985 o uporabi členov 14(1)(a), in 14b(1) Uredbe št. 1408/71 (UL 1986, C 141, str. 6), ki je veljala ob nastanku

dejanskega stanja v postopku v glavni stvari. To odločbo je nadomestila Odločba št. 162 z dne 31. maja 1996 (UL L 241, str. 28), ki je začela veljati po navedenem dejanskem stanju, ki je bila nadomeščena z Odločbo št. 181 z dne 13. decembra 2000 (UL 2001, L 329, str. 73).

- 7 V skladu s točko 1 Odločbe št. 128 se določbe člena 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 uporabljajo tudi za „delavca, za katerega velja zakonodaja države članice, ki je zaposlen v tej državi članici, kjer ima podjetje svoj sedež ali poslovno enoto z namenom napotitve [...] na ozemlje druge države članice [...] pod pogojem:
- a) da v obdobju napotitve obstaja neposredno razmerje med tem podjetjem in delavcem;
  - b) da to podjetje običajno opravlja svojo dejavnost na ozemlju prve države članice, to je, da v primeru podjetja, katerega dejavnost je začasno posredovanje osebja drugim podjetjem, to običajno posreduje osebje uporabnikom s sedežem na ozemlju te države članice za namenom, da bi jih zaposlilo na tem ozemlju.“

Uredba št. 574/72

- 8 Člen 11(1) Uredbe št. 574/72, v sklopu naslova III te uredbe „Izvajanje določb uredbe za določitev zakonodaje, ki se uporablja“, določa:

„Nosilec, ki ga je imenoval pristojni organ države članice, katere zakonodaja ostaja veljavna, izda potrdilo, ki dokazuje, da za delavca ostane ta zakonodaja veljavna do določenega datuma:

- a) na zahtevo delavca ali njegovega delodajalca v primerih, ki so določeni v členu 14(1) [...] Uredbe;

[...]“

Obrazec, ki je naveden v določbi zgoraj, je znan pod imenom „obrazec o napotitvi“ ali „obrazec E 101“.

Belgijska zakonodaja

- 9 Člen 31(1) zakona z dne 24. julija 1987 o začasnem zaposlovanju, nadomestnem delu in posredovanju delavcev uporabnikom (Moniteur belge z dne 20. avgusta 1987, str. 12405) določa:

„Dejavnost, ki jo zunaj predpisov, ki so določeni v poglavjih I in II, opravlja fizična ali pravna oseba, ki pomeni posredovanje delavcev, ki jih je zaposlila, tretjim osebam, pri katerih so ti delavci zaposleni, in nad njimi izvršuje pristojnosti, ki jih ima običajno delodajalec, z izjemo določenih nepridobitnih organizacij, ki jih določa kraljevi odlok, ki ga je sprejel Conseil des Ministres, je prepovedana.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 10 Herbosch Kiere je bil v obdobju od aprila do septembra 1991 zadolžen za opravljanje opažnih in betonskih del ter nameščanje betonskih stebrov na dveh gradbiščih, ki sta v Belgiji. Za izvedbo teh del se je ta družba obrnila na irsko podjetje ICDS Constructors Ltd (v nadaljevanju: ICDS Constructors). Za zadevni gradbišči sta bili sklenjeni podizvajalski pogodbi.
- 11 Herbosch Kiere je preveril zlasti, ali imajo zaposleni pri ICDS Constructors, ki so zaposleni v Belgiji, veljavno potrdilo o napotitvi, ki so ga na podlagi člena 11 Uredbe št. 574/72 izdali pristojni irski organi, in ali so bili prispevki za socialno varstvo, ki so jih zavezani plačevati za te zaposlene, na Irskem plačani. Po mnenju sodnika na prvi stopnji so vsi zadevni delavci, razen ene izjeme, imeli obrazec E 101.
- 12 Inšpektorat za socialne zadeve belgijskega ministrstva za zaposlovanje in delo je 12. oktobra 1992 napisal zapisnik, ki potrjuje, da je Herbosch Kiere zaposloval irske delavce, ki mu jih je posredoval ICDS Constructors, in da dejanski delodajalec navedenih delavcev torej ni ta družba ampak Herbosch Kiere.
- 13 Glede na sklepe tega zapisnika je Rijksdienst menil, da je Herbosch Kiere nad zadevnimi delavci izvrševal določen del pristojnosti, ki jih ima delodajalec, tako da je treba šteti, da so bili ti s Herbosch Kierom povezani s pogodbo o zaposlitvi. Posledično je Rijksdienst zahteval, naj Herbosch Kiere plača prispevke, ki jih je zavezan plačevati na podlagi belgijskega sistema socialne varnosti.

- 14 Herbosch Kiere je pogojno plačal vsoto, ki jo je zahteval Rijksdienst na podlagi teh prispevkov, 3.647.567 BEF (90.420,82 EUR), in s tožbo, ki jo je vložil na Arbeidsrechtbanku te Brussel (delovno sodišče prve stopnje v Bruslju), zahteval njihovo vračilo, to pa je tej prošnji v večini ugodilo.
- 15 Arbeidshof te Brussel (delovno sodišče v Bruslju) je na podlagi pritožbe, ki jo je vložil Rijksdienst, potrdilo, da obstaja dvom o razlagi zadevnih določb Uredbe št. 1408/71. V smislu sodb z dne 10. februarja 2000 v zadevi FTS (C-202/97, Recueil, str. I-883) in z dne 30. marca 2000 v zadevi Banks in drugi (C-178/97, Recueil, str. I-2005) se predložitveno sodišče sprašuje o pomenu, ki ga morata pristojni nosilec in nacionalno sodišče države članice gostiteljice zadevnih delavcev pravno pripisati obrazcu E 101. Glede na ugotovitve, ki jih je predložitvenemu sodišču predložil Rijksdienst, na podlagi katerih ta obrazec pomeni le statičen položaj, ki obstaja oziroma bi moral obstajati ob napotitvi, se predložitveno sodišče sprašuje o okoliščinah, v katerih je mogoče preizkusiti, ali v obdobju napotitve obstaja neposredno razmerje med delavcem in podjetjem, ki ga je napotilo.
- 16 V teh okoliščinah je Arbeidshof te Brussel prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali lahko sodišče države gostiteljice preizkusi in/ali odloči o tem, ali obstaja neposredno razmerje med podjetjem, ki je delavca napotilo, in med napotenim delavcem samim, s stališča, da izraz ‚podjetje, kateremu običajno pripada‘ iz člena 14(1)(a) Uredbe (EGS) št. 1408/71 zahteva (kot izhaja iz Odločbe št. 128) obstoj neposrednega razmerja ves čas napotitve na delo?

2. Ali lahko sodišče države članice, ki ni izdala zgoraj omenjenega potrdila (obrazec E 101), tega potrdila ne upošteva in/ali ga razveljavi, če iz dejanskih okoliščin, predstavljenih za njegovo presojo, izhaja, da neposredno razmerje med podjetjem, ki je delavca napotilo na delo, in napotenim delavcem samim ni obstajalo ob napotitvi na delo?

3. Ali je pristojni nosilec države izvora zavezan z odločitvijo sodišča države gostiteljice, ki v okoliščinah, kot so zgoraj navedene, ne upošteva in/ali razveljavi zgoraj omenjeno potrdilo (obrazec E 101)?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- ¹⁷ Zastavljena vprašanja se nanašajo le na razlago členov 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 in 11(1)(a) Uredbe št. 574/72. Torej ni treba upoštevati Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (UL 1997, L 18, str. 1), katere devetnajsta uvodna izjava določa, da „[ta] direktiva, ne da bi to vplivalo na druge določbe zakonodaje Skupnosti, nima za posledico obveznosti, da se pravno prizna obstoj podjetij za začasno zaposlovanje, niti ne preprečuje državam članicam, da bi uporabljale svojo zakonodajo, ki zadeva posredovanje dela delavcev in podjetja za začasno zaposlovanje, kadar gre za podjetja, ki nimajo sedeža na njihovem ozemlju, vendar so na njem dejavna v okviru opravljanja storitev“.

Prvo in drugo vprašanje

- 18 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali in koliko certifikat E 101, izdan v skladu s členom 11(1)(a) Uredbe št. 574/72, zavezuje notranji pravni red države gostiteljice glede obstoja, neposrednega razmerja med podjetjem, ki napotuje delavca, in napotenim delavcem v obdobju napotitve.
- 19 Glede tega je treba opozoriti, da je v skladu s sodno prakso Sodišča, ki je bila sprejeta z Odločbo št. 128 upravne komisije, ohranitev neposrednega razmerja med podjetjem s sedežem v državi članici in delavci, ki jih je napotilo na ozemlje druge države članice, v obdobju njihove napotitve, eden od pogojev, ki se zahtevajo za uporabo člena 14(1)(a) Uredbe 1408/71 (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo v zadevi FTS, točka 24). Izjava v obrazcu E 101 temelji na obstoju takega razmerja.
- 20 Namen tega obrazca – tako kot materialnopravne ureditve iz člena 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 – je olajšati prosti pretok delavcev in svobodo opravljanja storitev (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 48).
- 21 V navedenem obrazcu pristojni nosilec države članice, v kateri ima podjetje sedež, izjavlja, da se za delavce, ki so napoteni, v obdobju napotitve še naprej uporablja njegov sistem socialne varnosti. Ob tem ta obrazec zaradi načela, na podlagi katerega

morajo biti delavci vključeni v en sam sistem socialne varnosti, neizogibno vključuje to, da ni mogoče uporabiti sistema druge države članice (zgoraj navedena sodba v zadevi FTS, točka 49).

- 22 Načelo lojalnega sodelovanja, ki je določeno v členu 10 ES, zavezuje nosilca izdajatelja, da prične pravilno presojo upoštevni dejstev za uporabo predpisov za določanje zakonodaje, ki se uporablja na področju socialne varnosti, in da zato zagotovi točnost navedb, ki se pojavljajo v obrazcu E 101 (zgoraj navedena sodba FTS, točka 51).
- 23 Glede pristojnih nosilcev države članice, v katero so napoteni delavci, iz obveznosti sodelovanja iz člena 10 ES izhaja, da naj te obveznosti ne bi bile spoštovane – in da naj bi bili cilji členov 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 in 11(1)(a) Uredbe št. 574/72 kršeni –, če bi nosilci navedene države članice šteli, da jih navedbe obrazca ne zavezujejo, in bi za te delavce določili tudi svoj sistem socialnega varstva (glej zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 52).
- 24 Posledično je obrazec E 101, ker pomeni domnevo o pravilnosti vključitve napotenih delavcev v sistem socialnega varstva države članice, kjer ima sedež podjetje, ki je te delavce napotilo, za pristojnega nosilca države članice, v katero so ti delavci napoteni, zavezujoč (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 53).

- 25 Drugačna rešitev bi pomenila kršitev načela vključitve zaposlenih v en sam sistem socialnega varstva, predvidljivosti sistema, ki se uporablja, in tako pravne varnosti. Dejansko bi lahko v primerih, ko bi bilo težko določiti sistem, ki se uporablja, v škodo zadevnih delavcev vsak od pristojnih nosilcev obeh zadevnih držav članic menil, da se zanje uporablja njegov sistem socialne varnosti (glej zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 54).
- 26 Torej, dokler se obrazec E 101 ne odvzame ali razglasi za neveljavnega, mora pristojni nosilec države članice, v katero so napoteni zadevni delavci, upoštevati dejstvo, da zanje velja zakonodaja socialne varnosti države, kjer ima sedež podjetje, ki jih zaposluje, in posledično naj ta nosilec za zadevne delavec ne bi določil svojega sistema socialne varnosti (glej zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 55).
- 27 Vsekakor je pristojni nosilec države članice, ki je izdal ta obrazec, dolžan ponovno preučiti ta obrazec, kadar pristojni nosilec države članice, v katero so napoteni delavci, dvomi o točnosti dejstev, na katerih temelji ta obrazec, in na njem navedenih navedb predvsem zato, ker te ne ustrezajo zahtevam člena 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71 (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi FTS, točka 56).
- 28 Če se zadevni nosilci ne sporazumejo predvsem glede presoje dejstev posebnega položaja in posledično glede vprašanja, ali ta izhaja iz člena 14(1)(a) Uredbe št. 1408/71, jim je na voljo pritožba pri upravni komisiji (glej zgoraj navedeno sodbo FTS, točka 57).

- 29 Če tej ne uspe uskladiti mnenja pristojnih nosilcev glede zakonodaje, ki se uporablja v tem primeru, je državam članicam, na ozemlje katerih so napoteni zadevni delavci, na voljo, ne da bi to vplivalo na morebitna pravna sredstva, ki obstajajo v državi članici, iz katere izhaja nosilec izdajatelj, da uvedejo postopek zaradi neizpolnitve obveznosti v skladu s členom 227 ES, da bi omogočile Sodišču, da v primeru take tožbe preuči vprašanje zakonodaje, ki se uporablja za navedene delavce, in tako točnost navedb, ki se pojavljajo v obrazcu E 101 (glej zgoraj navedeno sodbo v FTS, točka 58).
- 30 Če bi bilo dopuščeno, da bi lahko pristojni nacionalni nosilec s tem, da zadevo predloži sodišču države članice gostiteljice delavca, ki je napoten, iz katere to izhaja, razglasil obrazec E 101 za neveljavnega, bi lahko bil sistem, ki temelji na lojalnem sodelovanju med pristojnimi nosilci držav članic, ogrožen.
- 31 Obrazec E 101 je, dokler se ne odvzame ali razglasi za neveljavnega, v notranjem nacionalnem pravnem redu države članice, v katero so napoteni zadevni delavci, zavezujoč in zato zavezuje njene nosilce.
- 32 Iz tega izhaja, da sodišče države članice gostiteljice glede potrditve elementov, na podlagi katerih je bilo potrjeno izdano, zlasti glede obstoja neposrednega razmerja med podjetjem, ki napotuje delavca, in napotenim delavcem, ni pristojno za preverjanje veljavnosti obrazca E 101.

- 33 Glede na celoto dosedanjih ugotovitev je treba odgovoriti na prvo in drugo vprašanje tako, da obrazec E 101, ki je izdan v skladu s členom 11(1)(a) Uredbe 574/72, dokler ga organi države članice, ki so ga izdali, ne odvzamejo ali razglasijo za neveljavnega, zavezuje pristojnega nosilca in sodišča države članice, v katero so delavci napoteni. Posledično sodišče države članice gostiteljice navedenih delavcev ni pristojno, da preveri veljavnost obrazca E 101 glede potrditve elementov, na podlagi katerih je tako potrdilo izdano, zlasti obstoj neposrednega razmerja v smislu člena 14(1)(a) Uredbe 1408/71, v zvezi s točko 1 Odločbe št. 128 med podjetjem s sedežem v državi članici in delavci, ki jih je napotilo na ozemlje druge države članice, v obdobju njihove napotitve.

Tretje vprašanje

- 34 Upoštevajoč odgovora na prvo in drugo vprašanje, ni treba odgovarjati na tretje vprašanje.

Stroški

- 35 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Obrazec E 101, ki je izdan v skladu s členom 11(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2001/83 z dne 2. junija 1983, kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2195/91 z dne 25. junija 1991, dokler ga organi države članice ne odvzamejo ali razglasijo za neveljavnega, zavezuje pristojnega nosilca in sodišča države članice, v katero so delavci napoteni. Posledično sodišče države članice gostiteljice navedenih delavcev ni pristojno, da preveri veljavnost obrazca E 101 glede potrditve elementov, na podlagi katerih je bilo potrdilo izdano, zlasti obstoj neposrednega razmerja v smislu člena 14(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o izvajanju sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo št. 2001/83, kot je bila spremenjena z Uredbo št. 2195/91, v zvezi s točko 1 Odločbe upravne komisije za socialno varnost delavcev migrantov št. 128 z dne 17. oktobra 1985 glede uporabe členov 14(1)(a) in 14b(1) Uredbe št. 1408/71, med podjetjem s sedežem v državi članici in delavci, ki jih je napotilo na ozemlje druge države članice, v obdobju njihove napotitve.

Podpisi